

بسمه تعالی

وزارت صنعت، معدن و تجارت
سازمان توسعه تجارت ایران
معاونت کمکهای تجاری
دفتر توسعه صادرات کالا

تحلیل بازار کشور پاکستان برای ورود کالاهای ایرانی

مجله واردات و صادرات
Import-Export.ir

به کانال تلگرام ما بپیوندید:
@Import_Export

تهیه کننده: سمیرا کیان تاش
دی ماه ۱۳۹۳

فہرست مطالب

صفحات

موضوع

2 اطلاعات عمومی کشور پاکستان

۳ مقدمہ

۴-۶ روابط تجاری ایران و پاکستان

۷ جدول شماره (۱)

۸ جدول شماره (۲)

۹ جدول شماره (۳)

۱۰-۱۱ رقبای ایران

۱۲-۱۳ راہکارہای پیشنهادی

۱۴-۱۵ بہ پاکستان چہ صادر کنیم؟

اطلاعات عمومی کشور پاکستان

نام کشور: پاکستان

پایتخت: اسلام آباد

زبان رسمی: انگلیسی و اردو

نوع حکومت: جمهوری

مساحت: ۷۹۶۰۹۵ کیلومتر مربع

جمعیت: حدود ۱۹۳ میلیون نفر

پول رایج: روپیه

پیش شماره تلفن: +۹۲

کشورهای همسایه: افغانستان، چین، هند، ایران

شهرهای مهم: لاهور، راولپنڈی، کراچی، پیشاور، کویتہ

مقدمه

توجه به بازار بکر کشورهای همسایه را نباید از نظر دور داشت، قرابت های فرهنگی، اجتماعی و مذهبی که تا حد زیادی همسان سازی و شباهت در تقاضای کالا و خدمات را به دنبال داشته و از سوی دیگر مجاورت جغرافیایی که ضمن کاهش هزینه های حمل و نقل، رقابت پذیری کالاها را افزایش می دهد از جمله محاسن تجارت با کشورهای همسایه است.

اگرچه توجه به بازار همسایگان موضوع مغفول در سیاست های تجاری کشور است پاکستان یکی از کشورهای همسایه است که به دلایل زیر از اهمیت ویژه ای در مناسبات تجاری برخوردار است :

- تنوع کالاهای صادراتی به این کشور بسیار زیاد است این در حالی است که اقلام عمده صادراتی به اکثر شرکای تجاری، مواد پتروشیمی است اما حجم متنوعی از کالاها از قبیل فرش ماشینی و کفپوش ها، مواد شوینده، کاشی و سرامیک، میوه و صیفی جات از جمله سیب درختی، حبوبات (بویژه نخود و تخم گشنیز)، پسته، خرما، مواد پلاستیکی و دمپایی، پوست خام و قیرنفت به پاکستان صادر می شود.

بزرگترین مسئله ای که این کشور در حال حاضر بعد از مسائل امنیتی با آن روبرو است نیاز شدید به انرژی، برق و کمبود زیرساخت های لازم در این زمینه است.

این درحالی است که ایران بعنوان یک کشور غنی از لحاظ انرژی و برق هم می تواند با صدور خدمات فنی و مهندسی و تأمین برق و گاز این کشور و هم مشاوره های تخصصی به شرکت های پاکستانی جایگاه خود را در بازار این کشور تثبیت کند.

روابط تجاری ایران و پاکستان

طبق آمارهای موجود ایران رتبه ۳۲ در صادرات به پاکستان و در لیست کشورهای واردکننده از آذربایجان ایران

رتبه ۵۳ را دارا می باشد. (البته این رتبه بندیها با توجه به وجود آمارهای مختلف متفاوت میباشند).

میزان کل صادرات پاکستان در سال ۲۰۱۳ به میزان ۲۵/۱۲ میلیارد دلار می باشد. طبق جدول شماره (۱) میزان

واردات کشور پاکستان از جهان براساس آمار **ITS (International Trade Statistics)** در سال ۲۰۱۳ حدوداً

۴۳/۷۵۵/۱۸۳ هزار دلار می باشد.

تراز تجاری مثبت سالیانه حدود ۵۰۰ میلیون دلار نشان دهنده پتانسیل بالای مالی این کشور جهت واردات از ایران و

قابلیت های سرمایه گذاری ، سرمایه گذاران این کشور در ایران می باشد.

پس از کسر مبالغ ذکر شده در سرفصلهای ۲۷ (مواد سوختی) و ۹۹ (ذکر نشده در سایر فصول) کل واردات پاکستان

در ۶ بخش، صنعت، معدن و محصولات معدنی، شیمیایی، پتروشیمی و سلولزی، کشاورزی، مواد غذایی و بخش نساجی

و صنایع دستی به میزان ۴۳/۷۵۵/۱۸۳ هزار دلار می باشد.

بخش صنعت با مبلغ ۶۶۹.۹۱۰ هزار دلار بالاترین سهم از واردات کشور و کشاورزی با مبلغ ۱,۹۰۷,۷۹۲ هزار دلار

پایین ترین سهم از واردات کشور پاکستان را دارا می باشد.

پس از بخش صنعت بخش های محصولات شیمیایی و پتروشیمی، بخش معدن و نساجی و صنایع دستی و مواد غذایی بترتیب با میزان ۳۲۵.۴۵۹.۴ هزار دلار و مبلغ ۶۵۴.۴۶۳.۳ هزار دلار و مبلغ ۶۴۲.۸۶۵.۲ هزار دلار و ۷۵۵.۶۳۱.۲ هزار دلار رتبه های دوم تا پنجم را در رده بندی واردات کشور پاکستان دارا می باشند.

در همین جدول ما می توانیم مشاهده کنیم که میزان واردات کشور پاکستان از ایران در ۶ بخش ذکر شده به ترتیب معدن و محصولات معدنی با ۶۱۴.۳۷ هزار دلار، نساجی و صنایع دستی ۰۹۱.۳۱ هزار دلار، صنعت ۳۳۸.۱۹ هزار دلار، شیمیایی، پتروشیمی و سلولزی ۹/۶۹۸ هزار دلار، کشاورزی ۶۴۵.۹ هزار دلار و مواد غذایی ۰۴۹.۱ هزار دلار می باشد.

جدول شماره (۲) نشان دهنده مهمترین سرفصل های واردات کشور پاکستان در هر یک از ۶ بخش از لحاظ سهم آنها در کل واردات هر بخش می باشد.

براساس این جداول می توانیم به این واقعیت پی ببریم که جهت تجارت با این کشور کدام یک از بخشها و در هر بخش کدام یک از سرفصل ها جهت توسعه تجارت با آن کشور حائز اهمیت می باشد؟

طبق **جدول شماره (۳)** این گزارش فصل های عمده و مهم صادراتی ایران به کشور پاکستان به ترتیب فصل های ۲۷، ۴۱، ۷۲، ۸۹، ۲۵، ۲۶، ۰۷، ۲۹، ۸۵، ۳۹، ۰۸ و ۷۳ می باشند. در حالیکه فصول عمده و مهم وارداتی پاکستان از جهان طبق همین جدول به ترتیب فصل های ۲۷، ۸۴، ۸۵، ۲۹، ۱۵، ۷۲، ۳۹، ۸۷، ۵۲، ۸۹ و ۴۹ و ۳۰ می باشند.

در فصل هایی از سوی ایران که به کشور پاکستان صادرات انجام گرفته از تمام ظرفیت و پتانسیلهای صادراتی ایران استفاده نشده است و بعضاً مبالغ صادراتی هرفصل بسیار ناچیز می باشند و در بعضی از فصل های صادراتی مثل فصل ۳۰ (دارو) ، فصل ۱۵ (روغنها)، فصل ۴۹(روزنامه و کتاب)، فصل ۳۸ (محصولات شیمیایی)، فصل ۵۵ (الیاف مصنوعی)، فصل ۵۴ (نخ فیلامنتی) صادرات ما به کشور پاکستان به حدی ناچیز می باشد که تقریباً می توان آن را در حد صفر فرض نمود.

ایران و پاکستان دارای مرزهای مشترک، اشتراکات دینی و مذهبی، اشتراکات فرهنگی و آداب و رسوم می باشد و به دلیل مرزهای مشترک و نزدیکی دو کشور به هم هزینه های تجارت (صادرات و واردات) فی مابین دو کشور نسبت به سایر کشورهای بسیار پایین تر می باشد و انتظار میرود که سطح تجاری دو کشور بسیار بالاتر از وضعیت موجود باشد. کشورهای امارات، چین شرکای اول و دوم کشور پاکستان با مبالغی بالغ بر ۷/۷۵ میلیارد و ۶/۶۳ میلیارد می باشند، از امتیازاتی و مزیت های بسیار کمتری نسبت به ایران در رابطه با کشور پاکستان برخوردار می باشند اما روابط تجاری آنها چندین برابر روابط تجاری ایران با کشور پاکستان می باشد.

میزان واردات پاکستان از جهان در گروه بندی های زیر (۲۰۱۳)

ردیف	گروه	میزان واردات از کل جهان (هزار دلار)	میزان واردات از ایران (هزار دلار)	فصولی که ارمنستان از جهان واردات دارد	فصولی که ایران به ارمنستان صادرات دارد
۱	صنعت	۳۱,۹۱۰,۶۶۹	۱۹,۳۳۸	۸۲ الی ۹۷	۸۳ الی ۹۶-۸۵-۸۷-۸۹-۹۰
۲	معدن و محصولات معدنی	۳,۴۶۳,۶۵۴	۳۷,۶۱۴	۶۸ الی ۷۶-۷۸ الی ۲۶	۷۸-۷۶ الی ۲۵ و ۸۱
۳	شیمیایی، پتروشیمی و سلولزی	۴,۴۵۹,۳۲۵	۹,۶۹۸	۳۳ الی ۴۰-۴۴ الی ۴۹	۴۹ الی ۲۸، ۴۰ الی ۴۴
۴	نساجی و صنایع دستی	۲,۸۶۵,۶۴۲	۳۱,۰۹۱	۴۱ الی ۴۳-۵۰ الی ۶۷	۴۱، ۵۱ و ۵۲-۵۴ الی ۵۷-۶۴، ۶۳
۵	کشاورزی	۱,۹۰۷,۷۹۲	۹,۶۴۵	۱۱ الی ۱۳	۴ الی ۱۳
۶	مواد غذایی	۲,۶۳۱,۷۵۵	۱۰۴۹	۱۴ الی ۲۴	۱۵، ۱۷ الی ۲۲
	جمع کل	۴۳,۷۵۵,۱۸۳	۱۶۷,۷۷۷		

فصلهای عمده کالای وارداتی پاکستان از جهان در گروه بندهای زیر

صنعت	(ارزش به هزار دلار)	معادن و محصولات معدنی	(ارزش هزار دلار)	شیمیایی، پتروشیمی و سلولزی	(ارزش به هزار دلار)	کشاورزی	(ارزش به هزار دلار)	مواد غذایی	(ارزش به هزار دلار)	نساجی و فرش دستباف	(ارزش به هزار دلار)
۸۴	۳۰۵۸۲۲۶	۷۲	۱۸۴۰۹۴۴	۲۹	۲۰۱۵۵۰۴	۰۷	۴۹۹۶۳۹	۱۵	۱۹۷۹۶۴۳	۵۲	۱۰۴۶۷۰۹
۸۵	۲۶۸۲۳۳۳	۷۳	۴۸۵۵۴۲	۳۹	۱۵۶۹۵۰۱	۱۲	۴۷۹۰۷۵	۲۳	۳۷۷۲۴۲	۵۵	۵۳۲۴۴۰
۸۷	۱۲۳۸۲۴۵	۷۱	۴۱۶۶۴۵	۴۹	۸۵۷۹۴۰	۰۹	۳۸۴۸۷۴	۱۹	۷۷۵۱۵	۵۴	۵۲۷۱۷۰
۸۹	۹۸۱۴۶۳	۷۶	۱۹۵۰۸۵	۳۰	۶۷۴۶۷۶	۱۰	۲۳۳۱۲۴	۲۱	۵۳۳۳۶	۶۳	۱۹۸۱۶۲
۹۰	۴۴۹۸۰۹	۷۴	۱۴۱۳۹۰	۳۱	۶۰۶۱۷۳	۰۸	۱۳۲۹۵۸	۲۰	۳۶۰۳۶	۴۱	۱۱۱۴۱۵

جدول شماره (۳)

فصل های مهم وارداتی کشور پاکستان از جهان (ارزش به دلار)			فصل های مهم صادراتی ایران به کشور پاکستان (ارزش به هزار دلار)			
مبلغ به هزار دلار	موضوع	فصل	میزان صادرات	موضوع	فصل	رتبه
۱۵۲۴۷۳۵۵	سوخته های معدنی	۲۷	۵۹۳۱۵ %۰,۳۹	سوخته های معدنی	۲۷	۱
۳۰۵۸۲۸۶	ماشین آلات-بویلر- راکتورهای هسته ای و غیره	۸۴	۲۹۶۳۳ %۰,۲۷	پوست خام و چرم	۴۱	۲
۲۶۸۲۳۳۳	تجهیزات برقی و الکترونیکی	۸۵	۲۳۲۱۷ %۰,۱۳	آهن و فولاد	۷۲	۳
۲۰۱۵۵۰۴	محصولات شیمیایی معدنی	۲۹	۱۴۲۶۹ %۰,۱۵	کشتی و قایق	۸۹	۴
۱۹۷۹۶۴۳	روغن ها	۱۵	۶۰۸۰ %۰,۰۶	نمک، گوگرد، خاک، سنگ، گچ، سیمان	۲۵	۵
۱۸۴۰۹۴۴	آهن و فولاد	۷۲	۵۵۷۸ %۰,۰۵	سنگ فلز، جوش و خاکستر	۲۶	۶
۱۵۶۹۵۰۱	پلاستیک	۳۹	۴۹۶۹ %۰,۰۴	سبزیجات، نباتات و ریشه ها	۰۷	۷
۱۲۳۸۲۴۵	وسایل نقلیه غیر از راه آهن و تراموا	۸۷	۴۷۴۵ %۰,۰۴	محصولات شیمیایی معدنی	۲۹	۸
۱۰۴۶۷۰۹	پنبه	۵۲	۴۶۳۳ %۰,۰۳	تجهیزات برقی و الکترونیکی	۸۵	۹
۹۸۱۴۶۳	کشتی و قایق	۸۹	۲۹۵۲ %۰,۰۲	مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده	۳۹	۱۰
۸۵۷۹۴۰	روزنامه و کتاب	۴۹	۲۳۱۳ %۰,۰۲	میوه های خوراکی	۰۸	۱۱
۶۷۴۶۷۶	دارو	۳۰	۱۵۶۸ %۰,۰۰۱	محصولات از آهن و فولاد	۷۳	۱۲

رقبای ایران در بخش های صادراتی به کشور پاکستان

سوختهای معدنی	فصل ۲۷
امارات-کویت-عربستان-عمان-مالزی	رقبا
نهم	رتبه ایران
پوست خام و چرم	فصل ۴۱
ایران-عربستان-امارات-سنگال-سومالی	رقبا
اول	رتبه ایران
آهن و فولاد	فصل ۷۲
چین-ژاپن-امریکا-امارات-آفریقای جنوبی	رقبا
هفدهم	رتبه ایران
کشتی و قایق	فصل ۸۹
ژاپن-کره-چین-اسپانیا-چین تایپه	رقبا
چهاردهم	رتبه ایران
نمک، گوگرد، خاک، سنگ، گچ، سیمان	فصل ۲۵
مراکش-افغانستان-امارات-ایران-چین	رقبا
چهارم	رتبه ایران
سنگ فلز، جوش و خاکستر	فصل ۲۶
عمان-موریتانی-استرالیا-ایران-امارات	رقبا
چهارم	رتبه ایران
سبزیجات، نباتات و ریشه ها	فصل ۰۷
هند-اتیوپی-استرالیا-چین-کانادا	رقبا
سیزدهم	رتبه ایران
محصولات شیمیایی معدنی	فصل ۲۹
کویت-چین-عربستان-هند-امارات	رقبا
بیست و ششم	رتبه ایران

رقبای ایران در بخش های صادراتی به کشور پاکستان

تجهیزات برقی و الکترونیکی	فصل ۸۵
چین-امریکا-سنگاپور-انگلیس-کره	رقبا
بیست و هفتم	رتبه ایران
مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده	فصل ۳۹
عربستان-چین-هند-قطر-امارات	رقبا
سی و دوم	رتبه ایران
میوه های خوراکی	فصل ۰۸
اندونزی-افغانستان-سری لانکا-امریکا-ایران	رقبا
پنجم	رتبه ایران
محصولات از آهن و فولاد	فصل ۷۳
چین-ژاپن-امریکا-ایتالیا-کره	رقبا
بیست و ششم	رتبه ایران

راهکارهای پیشنهادی جهت توسعه ورود کالاهای ایران به کشور پاکستان

با ایجاد بعضی از زیرساخت ها از سوی بخش خصوصی ایران و با حمایت دولت جمهوری اسلامی ایران و با اصلاح شیوه های تجارت، بازرگانان و تجار ایرانی با کشور پاکستان می توان میزان صادرات به کشور پاکستان را تا سقف حدود ۱ میلیارد دلار یعنی چیزی حدود حداقل ۵ برابر میزان صادرات فعلی افزایش داد.

البته توسعه روابط سیاسی دو کشور در رسیدن به چنین هدفی بسیار تاثیرگذار خواهد بود. سایر راهکارهای مهم عبارتند از :

۱- ایجاد شبکه های توزیع کالای ایرانی در کشور پاکستان

۲- اتصال بازرگانان ایرانی به شبکه های موجود توزیع در کشور پاکستان

۳- سرمایه گذاری مشترک به ویژه در حوزه های نساجی، چرم و صنعت بسته بندی با توجه به پتانسیل بالای پاکستانی ها در این زمینه ها.

۴- ایجاد میادین تره بار در اسلام آباد جهت پخش تره بار و میوه های ایرانی در بازار پاکستان

۵- برگزاری نمایشگاههای تخصصی-کالاهای ایرانی در بخش های کشاورزی و مواد غذایی، شیمیایی، پتروشیمی، سلولزی، صنعت و نساجی با مجوز فروش (حداقل ۴ نمایشگاه در سال)

۶- اعطای نمایندگی فروش و پخش کالاهای ایرانی از سوی تولیدکنندگان ایرانی به بازرگانان پاکستان و ایجاد شبکه های خدمات پس از فروش جهت نیل به این هدف می توان :

الف) هیات های توانمند از تولیدکنندگان ایرانی به کشور پاکستان اعزام شوند.

ب) پذیرش هیات هایی از بازرگانان توانمند پاکستان در طول سال جهت بازدید از کارخانجات ایرانی و رسیدن به

توافق جهت اخذ نمایندگی پخش و فروش تولیدات آن کارخانجات در کشور پاکستان

۷- با توجه به اینکه بیشتر مبادلات و مراودات تجاری ایرانی با کشور پاکستان از طریق استانهای مرزی ایران با پاکستان صورت می پذیرد و از آنجاییکه استان های ذکر شده زیرساخت ها و میزان تولید لازم و کافی جهت افزایش جهشی صادرات ایران به کشور پاکستان را دارا نمی باشند لذا پیشنهاد میگردد:

الف) در بخش ایجاد انبارهای دیو بار و ایجاد سردخانه ها جهت دیو و صادرات مواد غذایی و میوه جات در تمام طول سال از ایران به کشور پاکستان مشوقهای مالی و غیر مالی از سوی دولت برای ایجاد انگیزه در سرمایه گذاران فراهم شود.

ب) تشویق سرمایه گذاری جهت راه اندازی کارخانجات برای تولید کالاهای مورد نیاز بازار پاکستان ، با فراهم آوردن تسهیلات بانکی کم بهره و ، معافیتهای مالیاتی و غیره از سوی دولت..

۸- رفع موانع تعرفه ای و غیر تعرفه ای

۹- ایجاد شرکت های مشترک (**Joint Venture**) جهت انجام همکاریهای مشترک در پاکستان و ایران

۱۰- ایجاد و تجهیز زیرساخت ها در مبادی ورود و خروج کالا

۱۱- تسریع در امور گمرکی برای تسهیل و ورود کالاها

۱۲- تشکیل کنسرسیومهای صادراتی جهت حضور پایدار در بازار پاکستان

۱۳- با توجه به مکمل بودن نیازهای دو کشور با سرمایه گذاری مشترک در منطقه آزاد چابهار هم می توان با ایجاد واحدهای مشترک اقدام به صادرات کالا به پاکستان کرد و هم به صادرات مجدد کالا به کشورهای ثالث و همچنین تأمین نیاز بازار داخل در برخی اقلام اقدام کرد.

به پاکستان چه صادر کنیم؟

همانگونه که در صفحات پیش بیان شد بدلیل اشتراکات دینی - مذهبی و فرهنگی و تاریخی و همچنین هم مرز بودن و ارزان بودن هزینه حمل و آسان بودن دسترسی به کشور پاکستان، میزان کالاهایی را که در حال حاضر به آن کشور صادر می کنیم مثل :

- مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از آن مثل انواع ظروف پلاستیکی، شیلنگ و غیره

- مصالح ساختمانی

- میوه های خوراکی

- سبزیجات

- محصولات شیمیایی

- محصولات از آهن و فولاد

- کشتی و قایق

- تجهیزات برقی و الکتریکی

- محصولات معدنی

- کراست

- خشکبار (انواع واقسام)

- فرش ماشینی و انواع کفپوش

- سوخته های معدنی

را می توان با استفاده از راهکارهای ارائه شده توسعه دهیم و کالاهایی را که تا به حال به آن کشور صادر نکرده ایم و یا

اینکه به میزان ناچیز و اندکی صادر نموده ایم لیکن پتانسیل های بسیار زیادی جهت صادرات آن کالاها داریم مثل :

۱) انواع دارو خصوصاً انواع آنتی بیوتیک و داروهای تولیدی ایران برای بیماری های خاص و داروهای گیاهی

۲) روغنها

۳) الیاف و نخ مصنوعی

۴) لاستیک

۵) پتو

۶) گونی پلی پروپیلن

۷) شوینده ها

۸) مرغ - ماهی و تخم مرغ

۹) محصولات ساخته شده از مس

۱۰) محصولات ساخته شده از آلومینیوم

۱۱) خطوط تولید :

را می توان با استفاده از راهکارهای ارائه شده با حجم بالا و مورد انتظار به کشور پاکستان صادر نمود.